

Zwanger, bevallen, een kind

Evaluatieonderzoek naar prenatale groepsvoorlichting en een nieuw cursuspakket

Aya Crébas

Evaluatieonderzoek

Tussen 1 juli 2008 en 1 juni 2009 vond in opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO), afdeling Jeugd van de gemeente Amsterdam een evaluatie plaats van een pakket met een zwangerschapscursus en de cursussen 'Moeder worden, moeder zijn' en 'Leer je baby kennen'. Dit cursuspakket maakte deel uit van het Convenant tussen AT (Amsterdam Thuiszorg) en de VKA (Verloskundige Kring Amsterdam) (2007).

Het betrof een gratis en laagdrempelig aanbod voor alle (aanstaande) ouders in Amsterdam: autochtoon en allochtoon. Het cursuspakket werd aangeboden vanuit de Ouder en Kind Centra (OKC), de Amsterdamse variant van de Centra voor Jeugd en Gezin. Op 1 januari 2009 nam de Stichting Amsterdamse Gezondheidscentra (SAG) dit aanbod over van AT.

Het eerste deel van het evaluatieproject bestond uit een evaluatieonderzoek met interviews en focusgroepen voor betrokken professionals en ex-cursisten. Los van elkaar lieten zij een opvallende eensgezindheid zien. Het cursuspakket werd als tamelijk compleet ervaren. Als belangrijkste verbeteringen kwamen naar voren: intensiever betrekken van de partner, betere praktische voorbereiding op de postnatale periode en meer aandacht voor stressreductie. Moeders zouden in de cursus graag meer aandacht aan de ouderkind relatie willen besteden. De onderwerpen 'angst voor de bevalling' en 'omgaan met pijn' zouden explicieter onderdeel van de cursus mogen zijn. Daarnaast kwam gerichte aandacht voor signalering en doorverwijzing als een verbeterpunt naar voren.

Nieuwe cursus met werkmap: Zwanger, bevallen, een kind!

Het tweede deel van het evaluatieproject betrof de optimalisering van de afstemming tussen de verschillende onderdelen van het cursuspakket. De uitkomsten van het

evaluatieonderzoek en recente aanwijzingen vanuit de literatuur brachten echter meer vernieuwingen met zich mee dan voorzien. Daarom werd op basis van elementen uit het oorspronkelijke pakket, het evaluatieonderzoek en onderzoeksliteratuur een nieuw cursuspakket samengesteld, met een werkmap: 'Zwanger, bevallen, een kind!'. De cursus bestaat uit 10 bijeenkomsten, iedere bijeenkomst duurt 2 uur en heeft een A-deel en een B-deel. De doelstellingen van de cursus liggen op het vlak van preventie, gezondheidsbevordering, empowerment en het bevorderen van een goede hechting tussen baby en ouders. In alle A-delen van de cursus zijn ook partners welkom. Bij deze bijeenkomsten over zwangerschap, bevalling, kraamtijd en opvoedingsvoorbereiding zijn professionals uit verschillende disciplines betrokken. Aanstaande ouders krijgen hierdoor een deskundige en gerichte begeleiding bij een ingrijpende overgangsfase in hun leven en een voorbereiding op het leven met de nieuwe baby. Dankzij een interactieve uitwisseling van informatie worden beide aanstaande ouders gestimuleerd om zich veilig en competent te voelen, ondanks alle psychische en sociale veranderingen in korte tijd. De aanstaande moeders maken daarnaast door zwangerschap, bevalling en borstvoeding omvangrijke fysieke veranderingen mee. Daarom is er voor hen in de B-delen van de cursus een aanvullend programma. Het gaat hierbij om een actualisering en verdieping van de 'klassieke' zwangerschapscursus.

Implementatie en vervolgonderzoek

De -voorlopige- werkmap, inclusief theoretische onderbouwing, komt uit in november 2009. Deze zal in 2010 worden ingezet binnen de organisaties/gemeenten die deelnemen aan de pilot: de Stichting Amsterdamse Gezondheidscentra (SAG) en JGZ-Kennemerland. Voor de betrokken docenten komt er een training met handleiding. Alle nieuwe elementen worden geëvalueerd in het kader van een pilot. Het project betreft de eerste fase van onderzoek naar het effect van de interventie. De vernieuwingen en de pilot worden mogelijk gemaakt door een extra financiering van de betrokken organisaties, gemeenten en door de Stichting Kinderpostzegels Nederland (SKN). ■

Het project wordt uitgevoerd door: Babybiz (S. Nossent), CG&C Crébas (A. Crébas) en TAn2O (N.Tan) (in samenwerking met de Stichting Babywerk). Bij de projectgroep is via e-mail (aya.crebas@kpnplanet.nl) nadere informatie verkrijgbaar.